

УДК 378:147:[001:174.7]:[37.091.12.011.3-051]

Ольховик Марина

ORCID 0000-0003-2789-9194

Кандидат філософських наук, доцент,
доцент кафедри філософії та культурології,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: m.v._olkhovik@ukr.net

Лілік Ольга

ORCID 0000-0002-5187-1944

Доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри української мови і літератури,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: lilik8383@ukr.net

ДІАГНОСТИКА РІВНЯ СФОРМОВАНОСТІ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Академічна доброчесність як один із найбільш уживаних термінів сьогодишнього освітянського й наукового дискурсів залишається складним феноменом щодо природи формування стійкої життєвої потреби в його повсякденній реалізації.

Метою статті є визначення ставлення здобувачів вищої освіти до процесу дотримання академічної доброчесності під час навчання та з'ясування факторів, які можуть заважати послідовності формування академічної доброчесності в майбутніх учителів. Створення власних анкет і проведення опитування серед молодших курсів дає змогу виявити власне ставлення до чесності як універсальної категорії та скорегувати пошук оптимальних засобів реалізації академічної доброчесності в закладах освіти.

Методологія. Проведене дослідження базується на поєднанні положень кількох теоретико-методологічних підходів, зокрема: компетентнісного, аксіологічного, діяльнісного. У межах компетентнісного під час розроблення вибіркового освітнього компонента «Основи академічної доброчесності» враховано загальні й фахові компетентності, зафіксовані в освітньо-професійній програмі підготовки магістра спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Положення аксіологічного підходу взято до уваги, оскільки дотримання принципів академічної доброчесності має стати складовою ціннісно-світоглядної сфери майбутнього учителя. Діяльнісний підхід застосовано, адже ефективність формування досліджуваного феномену пов'язана із залученням магістрантів до активної освітньої діяльності, виконанням низки творчих навчальних завдань.

Наукова новизна дослідження обумовлена якісно новим практичним підходом до процесу діагностики рівня сформованості академічної доброчесності в межах курсу з «Основ академічної доброчесності» шляхом застосування методу анкетування щодо виявлення ставлення до природи академічної доброчесності та технік її реалізації.

Висновки. У ході дослідження розкрито ефективні прийоми опанування феномену академічної доброчесності в освітньому процесі, з'ясовано вагомий вплив освітнього середовища на дотримання доброчесності та формування стійкої життєвої потреби в її повсякденній реалізації.

Ключові слова: академічна доброчесність, анкетування, здобувачі вищої освіти, майбутні учителі, питання.

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок із теоретичними і практичними завданнями. У контексті євроінтеграційних прагнень нашої держави актуалізувалася проблема щодо дотримання науковцями, викладачами й учителями, здобувачами освіти різного рівня принципів академічної доброчесності. На сьогодні суспільство чітко усвідомлює, що академічна нечесність призводить до нівелювання цінності освіти, сприяє фальсифікації вищої освіти, а відповідно, негативно позначається на рівні підготовки майбутніх фахівців різних галузей знань.

Актуальність дослідження. Особливого значення дотримання принципів академічної доброчесності набуває в контексті професійної підготовки майбутніх учителів, оскільки вони не лише мають

демонструвати інтелектуальну гідність, стійкість характеру, послідовність власного морального образу, повагу до різноманіття думок та ідей, а й навчати цього своїх учнів. Саме тому в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка налагоджена системна й послідовна робота щодо забезпечення якості вищої освіти, яка передбачає: «заходи, спрямовані на ознайомлення учасників освітнього процесу з поняттями та вимогами академічної доброчесності; механізм виявлення порушень академічної доброчесності учасниками освітнього процесу; порядок притягнення учасників освітнього процесу до академічної відповідальності» [7].

Аналіз основних досліджень. За останнє десятиріччя вітчизняна наука зробила суттєвий крок не лише в теоретичному осмисленні феномену академічної доброчесності, але й у систематизації накопичених закордонними дослідниками знань. Ґрунтовне видання за редакцією Тедді Фішмана [12], дослідження європейських і новозеландських науковців Е. Льюфстрьома, Т. Тротмана, М. Фурнарі, К. Шепарда дають загальну траєкторію руху вітчизняної науки з огляду на давню традицію академічної доброчесності в західній культурі.

Вітчизняні дослідники акцентують увагу на вузько спеціалізованих темах, зокрема правничих або медійних аспектах доброчесності, зосереджуються на питаннях самоплагіату, проблемі цитування, розглядають академічну доброчесність у розрізі інструментарію забезпечення якості вищої освіти [9]. Вивчення явища академічної чесності як підвалини конкурентоспроможності закладів вищої освіти, її інтеграція в освітній процес, формування в здобувачів вищої освіти життєвої потреби в доброчесності в усіх сферах життя аналізується в роботах Т. Фінікова [11], Н. Гапона, Т. Ярошенка, Н. Батечка, А. Дурдаса [3], Л. Савенкова, С. Чуканова [8], Ю. Федорченко [10], Н. Сорокіної, А. Артюхова, І. Дегтярьової [1; 2]. Євген Ніколаєв створив цілий ресурс з українськими матеріалами й ресурсами з академічної доброчесності [5].

Метою статті є визначення ставлення здобувачів вищої освіти до процесу дотримання академічної доброчесності під час навчання та з'ясування факторів, які можуть заважати послідовності формування академічної доброчесності майбутнього учителя. Створення власних анкет і проведення опитування серед молодших курсів дасть змогу виявити власне ставлення до чесності як універсальної категорії та скорегувати пошук оптимальних засобів реалізації академічної доброчесності в закладах освіти.

Висвітлення процедури теоретико-методологічного дослідження із зазначенням методів. Проведене дослідження базується на поєднанні положень кількох теоретико-методологічних підходів, зокрема: компетентнісного, аксіологічного, діяльнісного. Зокрема в межах компетентнісного підходу під час розроблення вибіркового освітнього компонента «Основи академічної доброчесності» враховано загальні й фахові компетентності, зафіксовані в освітньо-професійній програмі підготовки магістра спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Положення аксіологічного підходу взято до уваги, оскільки дотримання принципів академічної доброчесності має стати складовою ціннісно-світоглядної сфери майбутнього учителя. Діяльнісний підхід застосовано, адже ефективність формування досліджуваного феномену пов'язана із залученням магістрантів до активної освітньої діяльності, виконанням низки творчих навчальних завдань.

У процесі наукового пошуку використано низку загальнонаукових і педагогічних методів, що забезпечили об'єктивність і вірогідність дослідження, зокрема: аналіз нормативно-правової бази і наукової літератури з проблеми дослідження – з метою визначення стану розробленості питання й перспектив його дослідження; систематизації й узагальнення – для формулювання висновків; спостереження за освітнім процесом, анкетування і аналіз його результатів – для визначення реального стану сформованості в здобувачів вищої освіти принципів академічної доброчесності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У 2021–2022 н.р. магістранти філологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка з-поміж вибірових компонентів обрали для опанування навчальну дисципліну «Основи академічної доброчесності» [4]. На вивчення дисципліни було відведено 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких: лекційних – 14 год., практичних – 16 год., самостійної роботи студентів – 60 год. Основна мета засвоєння курсу полягала в ознайомленні магістрантів із принципами та правилами дотримання політики академічної доброчесності на прикладі українського й міжнародного досвіду; формування професійних компетентностей, необхідних для дотримання принципів академічної культури, що ґрунтується на засадах академічної доброчесності, прозорості та доступності якісної освіти в Україні; забезпечення здобувачів вищої освіти необхідними знаннями, уміннями й навичками, а також інструментами, які є необхідними для повноцінного функціонування у світовій освітній та науковій спільноті [4].

З-поміж завдань навчальної дисципліни «Основи академічної доброчесності», на нашу думку, на особливу увагу заслуговують такі:

- сформулювати уявлення про поняття «академічна доброчесність», її ознаки та характеристики, місце й роль академічної доброчесності в системі університетської освіти;
- ознайомити магістрантів із законодавчою й нормативно-правовою базою (законами, кодексами, положеннями, правилами, пам'ятками тощо) з дотримання академічної доброчесності; сформулювати вміння застосовувати нормативно-правову базу з дотримання академічної доброчесності в освітній та професійній діяльності;

– проаналізувати зміст та основні положення кодексів честі в українських ЗВО, ознайомити з ознаками та характеристиками академічної культури студента; схарактеризувати особливості формування академічної культури студента ЗВО;

– формувати в магістрантів усвідомлення необхідності дотримуватися принципів та правил академічної культури, а також етико-правових норм академічної доброчесності в науковій та освітній діяльності;

– навчити магістрантів визначати прояви плагіату в наукових працях і масовій культурі [4].

У процесі викладання цієї навчальної дисципліни було використано різні методи і технології навчання, які були спрямовані на активізацію освітньої діяльності здобувачів освітнього ступеня магістр спеціальності 014.01 Середня освіта. Українська мова і література, а також на формування в них усвідомленої й послідовної життєвої позиції щодо дотримання принципів академічної доброчесності в науковій, навчальній, професійній і творчій діяльності. Зокрема магістранти створювали мультимедійні презентації про плагіат у різних видах мистецтва, а також про досвід упровадження принципів академічної доброчесності в зарубіжних країнах, аналізували наукові публікації з проблеми дослідження й кодекси честі українських і закордонних закладів освіти, виконували тестові і творчі завдання, брали участь у дискусіях, переглядали відеозаписи на каналі «Youtube» про особливості перевірки текстів на плагіат тощо.

У контексті викладання цієї навчальної дисципліни було проведено анкетування в Googleform (https://docs.google.com/forms/d/1xNTIO3KMtTqfYuEInSa_PMrw1_cpZdwxdQTPhki-lo/edit). Участь в опитуванні взяло 58 студентів філологічного факультету українського й англійського відділень. Метою цього анкетування було не лише діагностування ставлення здобувачів вищої освіти до дотримання принципів академічної доброчесності, а й формування в магістрантів умінь і навичок складати питальники і обробляти отримані матеріали. Зазначимо, що анкетування було анонімним для забезпечення об'єктивності й ширості респондентів.

Магістрантам у межах курсу було поставлено завдання розробити питальник для студентів 2-го курсу освітнього ступеня бакалавр філологічного факультету, оскільки за навчальним планом вони уже пройшли курси загальної підготовки, які мають ознайомлювати з поняттям академічної доброчесності (як-от: логіка та основи критичного мислення, вступ до спеціальності, філософія, вступ до мовознавства і літературознавства), а також курси фахової підготовки, а саме педагогіку, де протягом трьох семестрів набували фахові компетентності, зокрема й щодо професійної чесності та доброчесності. До того ж згідно з положенням НУЧК про академічну доброчесність [7] усі студенти перших курсів мають бути обов'язково ознайомлені з його основними тезами та розуміти наслідки недоброчесної поведінки як студентів університету. Анкетування передувало початку першої, навчальної педагогічної практики студентів другого курсу, тому однією з цілей стало дослідити рівень розуміння політики університету щодо академічної доброчесності та ступінь готовності застосовувати її принципи під час практики у школі.

Наведемо отримані результати анкетування: відповідаючи на перше запитання («Чи погоджуєтеся Ви з думкою, що дотримання принципів академічної доброчесності – запорука якісної освіти»), 68,4% респондентів відповіли, що цілком підтримують це твердження, 31,6% погодилися частково. Важливо, що ніхто з респондентів не заперечив цієї думки, що свідчить про розуміння єдності цих двох явищ і високий рівень усвідомлення значущості порушеної проблеми.

У контексті відповіді на друге запитання анкети («Чи доводилося Вам під час навчання в університеті звертатися до когось (фірми, одногогрупника тощо) за допомогою з виконання навчального завдання (курсова, контрольна тощо)») 34,5% опитаних студентів відповіли, що принципово виконують усі завдання самі, 55,2% зазначили, що зверталися до подібних послуг 1-2 рази, 5,2% (тобто 3 студенти), звертаються до таких послуг систематично, така ж кількість респондентів зазначила, що самі заробляють гроші, надаючи такі послуги. Такі результати, на нашу думку, свідчать про свідоме ставлення студентів до освітньої діяльності, високий рівень їхньої відповідальності за результати власної навчальної і наукової діяльності.

Відповідаючи на третє запитання («Чи обізнані Ви з державними й університетськими документами щодо академічної доброчесності») 54,3% зазначили, що обізнані в загальних рисах, 12,3% стверджують, що уважно їх прочитали, 21,1% указали, що «ні, мені достатньо інформації, яку надають куратор і викладачі», а 12,3% зазначили, що не порушують принципів академічної доброчесності, тому не вважають за потрібне вивчати документи, пов'язані з цим поняттям. Зазначені результати свідчать про те, що пропедевтична робота на першому курсі є недостатньо ефективною. І хоча деканат і викладацький склад філологічного факультету, а передусім куратори академічних груп, цілеспрямовано й послідовно працюють над ознайомленням студентів із державними й університетськими документами з проблеми академічної доброчесності, проте варто продовжувати роботу в цьому напрямі. Аналіз результатів цього питання може бути в подальшому використаний у наукових дослідженнях магістрантів у контексті вивчення теоретичної бази академічної доброчесності та ефективного закріплення цих знань на рівні обов'язкових компонентів першого року навчання.

У межах запитання («Що б ви зробили, якби дізналися, що ваш викладач порушує принципи академічної доброчесності») 53,4% указали, що сказали б йому про це особисто, оскільки, можливо,

неправильно зрозуміли ситуацію; 29,3% ніяк би не відреагували, оскільки їм байдуже; 10,3% зазначили, що повідомили б про це деканат/ректорат/відділ якості освіти в університеті/міністерство; 6,9% написали, що розказали б про це всім – і студентам, і викладачам. Тобто фактично третині здобувачів освіти байдуже, чи дотримуються їхні викладачі принципів академічної доброчесності, а дві третини опитаних виявляють з цього приводу свідому громадянську позицію.

Ці результати були обговорені під час практичного заняття з магістрантами, вони стали основою для виконання ними колективного навчального проєкту – розроблення власної анкети й оброблення її результатів. Отже, метою їхньої анкети було визначення рівня обізнаності студентів-бакалаврів філологічного факультету Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка з поняттям і принципами академічної доброчесності (<https://forms.gle/zeRXNPYLzP5EyKZU7>). У дослідженні взяло участь 49 осіб: студенти 1-4 курсів філологічного факультету українського й англійського відділень. Анкетування теж було анонімним. На відміну від викладацької анкети, їхня містила запитання різної форми – із вибором правильної відповіді й розгорнутими відповідями на запитання.

Наприклад, відповідаючи на перше запитання анкети («Чи знаєте ви, що таке академічна доброчесність?») 91,8% опитаних відповіли, що знають; 6,1%, що чули про нього, але не знають, що це; 2,1% зазначили, що не чули, але хочуть дізнатися про це поняття. У контексті другого запитання респонденти мали запропонувати власне визначення цього поняття. Наведемо деякі відповіді, зберігаючи авторську орфографію і стилістику: «Це певні принципи, правила, якими повинна послуговуватися людина під час створення власних проєктів», «Не списувати, не давати й не брати хабарів, якісно виконувати навчальні завдання», «правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу, для забезпечення довіри до результатів навчання», «Використання чужих матеріалів лише із вказанням автора».

Відповідаючи на запитання, які є прояви академічної недоброчесності, студенти найчастіше вказували списування й копіювання чужих робіт, хабарництво, дещо рідше називали фальсифікацію, самоплагіат, несправедливе оцінювання. Наводимо приклади розгорнутих відповідей на це запитання: «не посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; не дотримання норм законодавства про авторське право; надання недостовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність», «плагіат, фабрикація даних і фальсифікація, імітація наукової діяльності, «фабрики» дисертацій, відсутність рецензування матеріалів у наукових журналах», «плагіат, корупція в діяльності спеціалізованих учених рад, бездіяльність керівників державних установ», «переклад іноземних джерел і подання цієї інформації як своєї, списування, одним словом – плагіат». Аналіз відповідей дає підстави для висновку щодо недостатнього рівня теоретичних знань із порушеної проблеми, оскільки для здобувачів академічна недоброчесність асоціюється передусім із запозиченням чи крадіжкою текстових матеріалів. Натомість відкриттям стало те, що несправедливе оцінювання більшість здобувачів вищої освіти не назвали як різновид недоброчесності, що проявило важливу проблему практичного характеру, адже йдеться про майбутніх учителів.

У межах наступного запитання респонденти мали вказати, звідки вони дізналися про поняття «академічна доброчесність»: 67,3% указали, що почули про академічну доброчесність лише під час навчання в університеті, 22,4% – у школі, 6,1% – зі ЗМІ, інтернету, телебачення. Це свідчить про ефективність і дієвість системи просвітницьких заходів, організованих університетом, для ознайомлення здобувачів із принципами академічної доброчесності.

Відповідаючи на запитання, чи дотримуетесь ви правил академічної доброчесності, 59,2% зазначили, що дотримуються подекуди, коли цього вимагають викладачі, а 40,8% указали, що дотримуються завжди.

На сьоме запитання анкети («Чи були ви свідками порушення академічної доброчесності, чи повідомляли про це») ми отримали такі відповіді: 67,3% опитаних відповіли, що такої ситуації не було, 6,1% стверджують, що такої ситуації не траплялося, але вони одразу б повідомили, якби щось подібне зафіксували, а 26,5% зазначили, що така ситуація траплялася, але вони про неї нікому не повідомляли, не конкретизуючи, кого стосувалися ці події. На запитання «Чи важливо поширювати інформацію про правила академічної доброчесності» 98% респондентів відповіли, що, звісно, варто. Це свідчить, що студенти усвідомлюють важливість порушеної проблеми й необхідність послідовної роботи в цьому напрямі. З-поміж заходів, які, на їхню думку, є дієвими, респонденти вказували конкурси з написання есе, проведення круглих столів і дебатів із відповідної тематики, розроблення вибіркового навчального дисциплін і введення окремих тем до обов'язкових освітніх компонентів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Викладене дослідження виявило цікаву тенденцію в навчанні майбутніх учителів та людей із громадянською позицією в особі магістрантів, які опановували курс «Основи академічної доброчесності». Основними факторами, що заважають послідовності дотримання академічної доброчесності, залишаються усталені погляди соціального середовища, коли питання честності є більш актуальними в контексті сприйняття іншими, ніж як невід'ємна особистісна характеристика людини. Метод анкетування дає студенту змогу не просто подивитися на себе збоку й визначити свій рівень залучення до проблематики, але й під час створення власного питальника розставити акценти в розумінні місця академічної доброчесності у своїй майбутній професійній діяльності. Залишається відкритим питання формування стійкої життєвої потреби в

дотриманні принципів академічної доброчесності, яка ґрунтується на фундаментальних цінностях (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, відвага) [12], що має бути досліджено в подальших наукових розвідках.

References

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 170 с.
Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymanna ta priorytety poshyrennia sered molodykh vchenykh [Academic Integrity: Compliance Issues and Dissemination Priorities among Young Scientists]: kol. monohr / za zah. red. N. H. Sorokinoini, A. Ie. Artiukhova, I. O. Dehtiarovoi. (2017). Dnipro, Ukraine : DRIDU NADU.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
Akademichna chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic honesty as a basis for sustainable development of the university] / Mizhnarod. blahod. Fond «Mizhnarod. fond. doslidzh. osvit. polityku»; za zah. red. T. V. Finikova, A.Ie. Artiukhova (2016). Kyiv, Ukraine: Takson. 234.
3. Батечко Н., Дурдас А. Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика (Серія: Педагогічні науки)*. Вип. 3 (60). 2019. С. 88–94.
Batechko, N., Durdas, A. (2019). Akademichna dobrochesnist v konteksti yevropeiskykh praktyk: dosvid Frantsii [Academic Integrity in the Context of European Practices: the Experience of France]. *Neperervna profesiina osvita: teoriia i praktyka (Series: Pedagogical Sciences) – Continuing Professional Education: Theory and Practice (Educational, Pedagogical sciences)*, 3 (60), 88–94.
4. Лілік О. О. Основи академічної доброчесності: навчальна програма. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2021. 16 с.
Lilik, O. O. (2021). Osnovy akadeyichnoi dobrochesnosti: navchalna prohramma [Basics of academic integrity: curriculum]. Chernihiv, Ukraine : Natsionalnyi universytet «Chernihivskiy kolehium» imeni T. H. Shevchenka, 16.
5. Ніколаєв Євген. Українські матеріали і ресурси з академічної доброчесності. URL : <https://www.skeptic.in.ua/integrity/>
Nikolaiev, Yevhen. Ukrainski materialy i resursy z akademichnoi dobrochensti [Nikolaiev Evgeny. Ukrainian materials and resources on academic integrity]. Retrieved from : <https://www.skeptic.in.ua/integrity/>
6. Ольховик, М. В., Городнича, Л. В. (2020). Формування академічної доброчесності у магістрантів спеціальності Середня освіта (Українська мова і література) засобами онлайн-інструментів. URL : <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/7063>
Olkhovyk, M. V., Horodnycha, L. V. (2020). Formuvannia akademichnoi dobrochesnosti u mahistrantiv spetsialnosti Serednia osvita (Ukrainska mova i literatura) zasobamy onlain-instrumentiv [Formation of academic integrity of masters degree students in specialty secondary education (Ukrainian language and literature) by means of online tools]. Retrieved from : <http://erpub.chnpu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/7063>
7. Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти НУЧК імені Т. Г. Шевченка. URL : <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>
Polozhennia pro akademichnu dobrochesnist zdobuvachiv osvity NUChK imeni T. H. Shevchenka [Regulations on the Students' Academic Integrity in T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»]. Retrieved from : <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwlMe84tMAkRg/view>
8. Савенкова Л., Чуканова С. Навчання студентів академічній доброчесності у бібліотеці ВНЗ: методичні поради. Київ: Українська бібліотечна асоціація, 2016.
Savenkova, L., Chukanova, S. (2016). Navchannia studentiv akademichnii dobrochesnosti u bibliotetsi VNZ: metodychni porady [Teaching students academic integrity in a university library: methodical advices]. Kyiv, Ukraine : Ukrainska bibliotечna asotsiatsiia.
9. Сазик В. (2017). Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий інструмент забезпечення якості вищої освіти? URL : <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vyshchoji-osviti>
Satsyk, V. (2017). Akademichna dobrochesnist: mifichna kontseptsiiia chy diievyi instrument zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity? [Academic integrity: a mythical concept or an effective tool for ensuring the quality of higher education?]. Retrieved from : <http://education-ua.org/ua/articles/930-akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chi-dievij-instrument-zabezpechennya-yakosti-vyshchoji-osviti>
10. Федорченко Ю. (2017). Академічна недоброчесність у вищій школі як системна проблема. URL : <http://education-ua.org/ua/articles/1105-akademichna-nedobrochesnist-u-vyshchij-shkoli-yak-sistemna-problema>
Fedorchenko Yu. (2017). Akademichna ne dobrochesnist u vyshchii shkoli yak sistemna problema [Academic dishonesty in higher education as a systemic problem]. Retrieved from : <http://education-ua.org/ua/articles/1105-akademichna-nedobrochesnist-u-vyshchij-shkoli-yak-sistemna-problema>

11. Фініков Т. В. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Київ: Таксон, 2016. 234 с. Finikov, T. V. (2016). Akademična chesnist yak osnova staloho rozvytku universytetu [Academic Integrity as a Basis for Sustainable University Development]. Kyiv, Ukraine.
12. Fishman T. (2012). The Fundamental Values of Academic Integrity (2nd edition). International Center for Academic Integrity, Clemson University. Retrieved from : https://www.chapman.edu/academics/academic-integrity/_files/the-fundamental-values-of-academic-integrity.pdf

Olkhovyk M.

ORCID 0000-0003-2789-9194

Ph.D. in Philosophical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Philosophy and Culturology Department, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine) E-mail: m.v._olkhovik@ukr.net

Lilik O.

ORCID 0000-0002-5187-1944

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Ukrainian Language and Literature, T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium» (Chernihiv, Ukraine) E-mail: lilik8383@ukr.net

DIAGNOSTICS OF THE LEVEL OF TEACHERS' ACADEMIC INTEGRITY CULTURE FORMATION

Academic integrity as one of the most used terms in today's educational and scientific discourse remains a complex phenomenon regarding the nature of the formation of a sustainable vital need in its everyday implementation.

The purpose of the article is to determine the attitude of students of higher education to the process of maintaining academic integrity during training and to find out the factors that can interfere with the consistency of academic integrity of a future teacher. Creating your own questionnaires and conducting a survey among younger students will allow you to reveal your own attitude to honesty as a universal category and adjust the search for optimal means of implementing academic integrity in educational institutions.

Methodology. The conducted research is based on the combination of provisions of several theoretical and methodological approaches, in particular: competence, axiological, activity. In particular, within the limits of competence during the development of the selective educational component «Basics of academic integrity», general and professional competences suggested in the educational and professional training program of the master's degree in the specialty 014.01 Secondary education (Ukrainian language and literature) were taken into account. The provisions of the axiological approach are taken into account, since compliance with the principles of academic integrity should become a component of the future teacher's value-worldview sphere. An active approach is applied, as the effectiveness of the formation of the studied phenomenon is related to the involvement of master's students in active educational activities, the performance of a number of creative educational tasks.

The scientific novelty of the study is due to a qualitatively new practical approach to the process of diagnosing the level of formation of academic integrity within the course «Basics of academic integrity» by applying the questionnaire method to identify the relationship to the nature of academic integrity and techniques for its implementation.

Conclusions. In the course of the study, effective methods of mastering the phenomenon of academic integrity in the educational process were revealed, the significant influence of the educational environment on the observance of integrity and the formation of a sustainable vital need for its everyday implementation was clarified.

Keywords: academic integrity, questionnaires, higher education applicants, future teachers, questions.

Стаття надійшла до редакції 14.07.2022

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор С. О. Жила